

||| månadens epiztel

Jordbruksverket rapporterar att kalvar positiva för Schmallenbergvirus nu har hittats och ger en uppdatering om fyndet av kloramfenikol hos grisar. Epizteln är i detta nummer sammanställd av Jordbruksverket, med Karin Sannerud som kontaktperson.

KALVAR POSITIVA FÖR SCHMALLEMBERG-VIRUS HITTADE

Efter att SVA under november 2012 – februari 2013 kunde konstatera runt 30 Schmallenberg-positiva lamm har nu de första positiva kalvarna påträffats. Under samma period provtogs ett 40-tal kalvar, missbildade eller dödfödda/aborterade, men bara fyra av dessa kunde konstateras positiva. Två av de positiva kalvarna transporterades för obduktion och provtagning till Eurofins anläggning i Kristianstad, på Jordbruksverkets bekostnad.

En av kalvarna som var PCR-positiv var av köttjursras och kalvningen hade varit till synes okomplicerad. Kalven var pigg och kunde flaskmatas men den kunde inte stå upp och avlivades efter tre dagar. Vid obduktion konstaterades att flera leder var stela och förvridna och frambenen hade böjda kotleder. Bakbenen var också stela i ett utträtat läge (Figur 1).

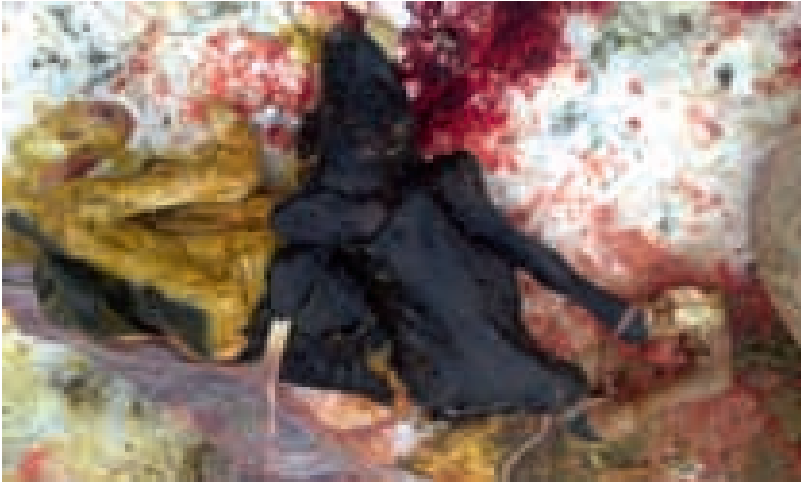
En kalv av mjölkras som var PCR-positiv skickades in av veterinär som kallats till en svår kalvning och kände in utero att kalven inte var normal. Kon avlivades. Makroskopiskt hade kalven grava missbildningar med kontraherade bakben och krökta framben, sned bröstorg samt hydrocefalus (Figur 2). Schmallenbergvirus påvisades i hjärna från bägge kalvarna.

FOTO: SVENSKA DJURHÄLSVÅRDEN.

FIGUR 1. Hos köttaskalven konstaterades att flera leder var stela och förvridna och frambenen hade böjda kotleder.

Jordbruksverket, SVA, Svenska Djurhälsovården och den berörda näringen har gått ut med samlad information till både djurägare och veterinärer om en sannolikt ökad förekomst av missbildningar hos kalvar och medföljande

FIGUR 2. Makroskopiskt hade mjölkkraskalven grava missbildningar med kontraherade bakben och krökta framben, sned bröstorg samt hydrocefalus.

dystokirisk under mars–april då kött djuren kalvar. En sådan utveckling sågs i andra delar av Europa under våren 2012.

SCHMALLEMBERGVIRUS I FÅRBESÄTTNINGAR

Från november 2012 till februari 2013 kunde SVA verifiera misstankar om infektion med Schmallebergvirus i 32 fårbesättningar. Antalet besättningar som drabbats är med största sannolikhet mycket större. För att kunna få en mer rättvisande bild av omfattningen liksom typen av problem genomför nu SVA, Svenska Djurhälsovården och Jordbruksverket en enkätundersökning. Myndigheterna hoppas med hjälp av resultaten från enkäten öka kunskaperna om vilka effekter introduktionen av Schmallebergvirus fått i svenska fårbesättningar för att kunna ge bättre råd om hur man kan undvika problem orsakade av viruset i framtiden.

Alla fårägare uppmanas att fylla i den webbaserade enkäten. Deltagandet är frivilligt och helt anonymt och resultaten kommer att redovisas under året. En liknande enkät om kalvningresultat kommer att lanseras under våren. Enkäten hittar man både på www.jordbruksverket.se och på www.sva.se.

UPPDATERING AV KLORAMFENIKOL HOS GRISAR

Många olika prover har analyserats från foder och annat material i de besättningar där kloramfenikol hittades i låga nivåer hos gris före jul. Kloramfenikol har inte påvisats i foder men däremot i halm.

Det är fortfarande inte helt säkert att det är halm som gett upphov till de låga nivåerna av kloramfenikol som påvisades hos grisarna.

Under våren planerar därför Jordbruksverket att genomföra en landsomfattande kunskapsinhämtning för att få svar på under vilka förhållanden kloramfenikol förekommer i halm och hur frekvent det är. Internationella erfarenheter samlas också in för att man ska få en bättre uppfattning om situationen.

I början av januari togs ytterligare prov av urin och kött från grisar på de gårdar där det före jul påvisades låga värden av kloramfenikol. De nya proverna innehöll inte kloramfenikol.

REMISS OM FÖRESKRIFTSÄNDRING OM SALMONELLA

Under våren 2012 genomförde SVA på uppdrag av Jordbruksverket en prevalensstudie avseende förekomsten av salmonella i den svenska fårpopulationen. Resultatet visade att färtyper av *Salmonella diarizonae* – *Salmonella diarizonae* serotyp 61:(k):1,5 (7) – är vanlig bland svenska får och finns i omkring 17 procent av besättningarna fördelat över hela landet. I studien påvisades ingen annan typ av salmonella.

S diarizonae serotyp 61:(k):1,5 (7) anses vara särskilt anpassad till får och ses sällan utanför fårpopulationen. Det finns beskrivningar av abort, testikelinflammation, rinit och diarré hos får kopplat till *S diarizonae*, men det vanliga är att infektionen förlöper asymtomatiskt. Färtyper ger mycket sällan upphov till sjukdom hos människa och Smittskyddsinstitutet (SMI) bedömer att dess betydelse för folkhälsan är låg.

I Sverige finns i storleksordningen 16 000 fårbesättningar. Enligt prevalensstudien förekommer *S diarizonae* 61:(k):1,5 (7) i drygt 2 700 av dessa, men med dagens detektionsgrad upptäcks bara en till två smittade besättningar per år. Kunskapen om smittämnetts utbredning bland landets fårbesättningar visar att de bekämpningsåtgärder som hittills vidtagits saknar betydelse för folkhälsan och att bekämpning enligt gängse strategi inte är meningsfullt. Mot bakgrund av bland annat Smittskyddsinstitutets bedömning har Jordbruksverket, i samråd med övriga berörda myndigheter, föreslagit att undanta färtyper av *S diarizonae* från bekämpning enligt Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:2) om bekämpande av salmonella hos djur. Undantaget gäller bara den specifika serotypen, och bara för djurslaget får. Livsmedelsverket har planerat att göra motsvarande ändringar i sitt regelverk. Båda myndigheternas föreskriftsändringar kommer att gå ut på remiss under våren. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.